

Agluonos šventovės istorinės kilmės priežastys

ALFONSAS MOTUZAS

Lietuvos edukologijos universitetas, T. Ševčenkos g. 31, LT-03111 Vilnius

El. paštas: a.motuzas@ktf.vdu.lt

Straipsnyje tiriamos Agluonos šventovės Latvijoje istorinės kilmės priežastys kaip katalikiško tikėjimo Šiaurės rytų Europoje stiprinimo, kovų už tikėjimo laisvę išdavos rezultatas arba katalikiškos Europos priešakinė pozicija prieš stačiatikybę ir protestantizmą.

Raktažodžiai: istorija, Latvija, Agluona, šventovė

IVADAS

Rytinėje Latvijos dalyje Latgaloje yra Agluonos Bazilika, tarptautinės reikšmės katalikų piligrimų vieta, kurią 1993 m. rugsėjo 9 d. aplankė popiežius Jonas Paulius II. Agluonos papuošalas – Baltieji Dievo namai, kuriuos sudaro bažnyčia, vienuolynas, Šv. Antano šaltinis ir šventoriaus tvoros 6-ių vartų nišose įtaisytos Jėzaus Kristaus kančios kelio skulptūros, vadinamos 14-os stočių Kryžiaus keliu.

Agluona – tai katalikiškos Latvijos ir Šiaurės rytų Europos perlas, ypač suspindintis Švč. Dievo Motinos Marijos Dangun Ėmimo atleidų oktavos (rugpjūčio 7–16 d.) šventės metu, kada meldžiamasi prie Švč. Dievo Motinos Marijos Dangun Ėmimo malones teikiančio paveikslą, prieš ar po šventų mišių prie Trijų Kryžių monumento bei apvaikštant bažnyčios šventoriaus Kryžiaus kelio stotis, arba mažąsias kalvarijas. Apie Agluonos šventovės istoriją yra paskelbta medžiagos: 1856 m. apie tai rašė lenkų mokslininkas Dominikas Chodžko monografijoje *Kościół i klasztor OO Dominikanów* [6], išsamiai apie tai rašyta 1991 m. latvių mokslininko Franco Kempso knygoje *Latgales likteņi* [7], 1993 m. publikacijoje „Aglonas Bazilika“, kuri paskelbta leidinyje *Katōļu Dzeive* [2], 1994 m. Bonifacijaus Briškos studijoje *Latgola muna tāvzeme* [4] bei 1998 m. Ingos Pettere studijoje *Daugavpils Novada. Krucifiksi* [11]. Apie šį fenomeną 1999 m. rašė kun. Robertas Skrinskas knygoje *Piligrimo vadovas po stebuklingas Marijos vietas* [13], Viktoras Perkūnas monografijoje *Dominikonai Lietuvos kultūroje* [10] bei šio straipsnio autorius 2006 m. publikacijoje „Култът горы трёх крестов в Аглоне (Латвия), Вильнюсе (Литва) и Казимиерц Дольни (Польша)“ [16, 321–322].

Pastaruoju metu apie Agluonos šventovės kilmės priežastis internetinėje spaudoje pasirodė naujų įžvalgų, su kuriomis šio straipsnio autorius nesutinka, todėl ir iškilo klausimas, kas paskatino šios šventovės susiformavimą? Tyrimo objektas – Agluonos šventovė, tyrimo tikslas – atskleisti Agluonos šventovės atsiradimo kilmės priežastis. Tyrimo tikslui pasiekti

buvo iškelti šie uždaviniai: pirma, ištirti ir pateikti spausdintą ir internetinę medžiagą apie Agluonos šventovę šiuo klausimu; antra, remiantis Lenkijos, Lietuvos ir Latvijos istorijų bei Katalikų Bažnyčios istorijos šaltiniais, atskleisti naujas įžvalgas apie šios šventovės kilmės priežastis bei trečia – pateikti išvadas. Tyrimo metodai – aprašomasis, analitinis ir sintezės.

Ši tema yra aktuali nūdienos Latvijos ir Lietuvos Katalikų Bažnyčių kultūros istorijos mokslui.

IŠ AGLUONOS ŠVENTOVĖS ISTORIJOS

Apie šios šventovės istoriją yra paskelbta daug rašytinės medžiagos, kuri glaustai ir išsamiai pristatoma įvairiomis pasaulio kalbomis kompaktinėje plokštelėje „Basilica Aglonensis“. Teigiama, kad Agluonos šventovės istorija prasideda XVII a. pabaigoje, kada Viškovos (dabartinės Agluonos) dvaro savininkė Eva Justine Šostovicka, remiama Livonijos vyskupo Mikalojaus Poplavskio, 1697 m. pakvietė vienuolius dominikonus iš Vilniaus įkurti vienuolyną ir parapijos mokyklą. Atvykę vienuoliai ilgai neradę vietos, kur statyti vienuolyną. Legenda sako, kad tuo metu pas garbingąją dvarininkę gyveno latvių našlaitė vardu Anna, kuriai rugpjūčio 15 dieną vienai besimeldžiant tankiame eglyne tarp dviejų eglių pasirodė Dievo Motina su vaikelio ant dešinės rankos, o tuo pačiu metu dominikonų vienuoliui T. Remigijui – baltos bažnyčios su aukštais bokštais vizija. Tankiame eglyne, kur tarp dviejų eglų pasirodė Dievo Motina, 1699 m. buvo pastatytas vienuolynas, o 1700 m. – pirmoji medinė bažnyčia. Iš čia ir kilo šventovės pavadinimas Aglenia (latviškai – aut. past.), dabar Agluona. Netrukus Vilniaus vienuoliai dominikonai bažnyčios centriniame altoriuje įtaisė Trakų Dievo Motinos paveikslą kopiją, kurios originalą 1718 m. rugsėjo 8 d. vainikavo Vilniaus vyskupas Kazimieras Konstantinas Brzostovskis [1, 56]. 1751 m. bažnyčiai buvo suteiktas Šv. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų vardas ir patvirtinta ši šventė. 1780 m. sudegus Agluonoje medinei bažnyčiai, buvo pastatyta nauja mūrinė, vienuolynas bei šventoriaus tvora su 6 vartais, kurių nišose buvo įstatytos Jėzaus Kristaus kančios kelio skulptūros, vadinamos mažosiomis kalvarijomis, arba 14-os stočių Kryžiaus keliu. Agluona tapo viena iš paskutinių katalikiškų šventovių (toliau į rytus buvo Rezeknė – aut. past.) Šiaurės rytų Europoje. Agluonos šventovę supa ežerai, o rytinėje pusėje – stebuklingas šaltinis, kuris nuo 1824 m. dėl savo gydomųjų savybių pavadintas Šv. Antano šaltiniu [3].

Pažvelkime, kokia medžiaga apie Agluonos šventovės kilmę lietuvių kalba pateikiama internete. Čia rašoma, kad šią vietą bažnyčios statybai krikščionių misionieriai parinko neatsitiktinai – buvo bent dvi priežastys. Pirmą, senovėje čia buvo aukojimų šventvietė – greta Egles ežero tryško gydomojo vandens šaltinėlis, augo šventais laikyti ažuolai ir eglės. Antra – žinomas liudijimas apie Lietuvos karaliaus Mindaugo kapavietę Agluonoje datuojamas 1618 m., kada protestantų pastorius rado juodo marmuro antkapinę plokštę, patvirtinančią karaliaus Mindaugo kapą. Manoma, kad čia jis buvo nužudytas 1263 m. rugsėjo 12-ąją. O jau 1697 m. įtakinga Agluonos žemvaldė Eva Justine Selicka-Szostowicki iš Lietuvos pasikvietė dominikonų ordiną ir paprašė čia pastatyti medinę bažnyčią ir vienuolyną, kad regione sustiprintų katalikybę ir kartu pagerbtų vienintelio Lietuvos karaliaus Mindaugo atminimą [18]. Pabandykime paprieštarauti kažkuriems samprotavimams argumentuodami šiais duomenimis.

AGLUONOS ŠVENTOVĖS KILMĖS IŠTAKŲ PRIEŽASTYS

Apie Agluonos šventovės kilmę internete skelbiama pirmoji versija, kad šią vietą bažnyčios statybai krikščionių misionieriai, t. y. pakviestieji iš Vilniaus dominikonai, parinko neat-sitiktinai, o siekdami pakeisti senovėje čia buvusią aukojimų šventvietę, yra nepriimtina.

Agluonoje šventovė pastatyta XVII–XVIII amžių sandūroje, kai krikščionybė jau buvo tvirtai įsigalėjusi Latvijoje. Krikščionybės ištakos Latvijoje siekia XII a. pabaigą (1186 m.). Nuo 1212 m. Laterano Susirinkimas suteikė Livonijai (dabartiniai Latvijos ir Estijos teritorijų plotai – aut. past.) vardą *Terra Mariana*, o Rygos miesto globėja paskyrė Švč. Mergelę Mariją [8, 3]. Taip Latvija tapo katalikišku kraštu.

1561 m. Latgala prijungta prie Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės, o po 1569 m. Liublino unijos akto, kai Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė susijungė su Lenkijos karalyste į Abiejų Tautų Respubliką (*Rzeczpospolita Obojga Narodów*, toliau – Respublika – aut. past.), į Livonijos Latgalos žemę pakviečiami naujakuriai (bajorai) iš Lenkijos (*polskie inflanty*).

1600 m. prasidėjo pirmasis Respublikos karas su Švedija, kurio viena iš priežasčių buvo reformacijos ir kontrreformacijos sąjūdis Europoje. Karas baigėsi 1629 m. Altmarko paliaubomis. Švedijai atiteko užgrobtosios Pietų Estija ir visa Vakarų bei Pietvakarių Latvija su Rygos miestu, o Respublikai liko Pietų Latvija (Latgala), pavadinta *Inflanty Polskie*, kad būtų galima skirti nuo *Švedijos Inflanty*. Šis padalijimas nulėmė protestantizmo įsigalėjimą didesneje Latvijos dalyje, o Latgaloje – katalikybės. Matyt, todėl Agluonoje įsikuria ir iš Lenkijos atvykę naujakuriai dvarininkai Šostovickiai (tą dar reikėtų patyrinti – aut. past.).

Su antrąja internetine versija, pasak kurios, dvarininkai Šostovickiai pakvietė dominikonus vienuolius iš Vilniaus, kad jie ne tik pastatytų bažnyčią, vienuolyną, bet ir sustiprintų regione katalikybę ir kartu pagerbtų vienintelio Lietuvos karaliaus Mindaugo atminimą, galima sutikti tik iš dalies. Vargu, ar lenkų dvarininkams rūpėjo legendomis apipintas vienintelio Lietuvos karaliaus Mindaugo žūties vietas įamžinimas.

O dėl katalikybės tvirtesnio įsitvirtinimo Latgaloje tenka sutikti. Tam, matyt, turėjo įtakos Respublikos (į kurią įėjo ir Latgala) Katalikų Bažnyčios ir lenkų bajorijos nuojauta apie artėjančią grėsmę iš rytų. Tam tikslui, matyt, ir buvo į Agluoną pakviesti ir įkurdinti vienuoliai dominikonai iš Vilniaus (1698–1700), kurie kaip priešpriešą artėjančiai stačiatikybei įsteigė Lietuvoje malonėmis garsėjančio seniausio Trakų Dievo Motinos paveikslo kopijos pamaldumą. Kaip teigia rašytiniai šaltiniai, pats Trakų Dievo Motinos paveikslo originalas, kraštą palietus nelaimėms, garsėjo teikiančiomis malonėmis [14, 282]. To ir buvo tikimasi iš jos kopijos.

Kyla klausimas, kodėl misijoms buvo pasirinkti vienuoliai dominikonai? Galbūt todėl, kad vienas iš šio ordino reikalavimų – mokytumas. Jie vadovavo intelektualiam krikščionybės gyvenimui, steigė mokyklas, dėstė teologiją ir filosofiją, kaip misijonieriai keliavo po visą pasaulį. 1647 m. Abiejų Tautų Respublikoje buvo sudaryta atskira Lietuvos dominikonų provincija [5, 456], kuri tikriausiai ir buvo atsakinga už misijas Latgaloje (Latvija).

1700 m. prasidėjęs karas su Rusija (vad. Šiaurės karas) truko 21 metus ir baigėsi tuo, kad Estija ir visa Latvija su Ryga (išskyrus Latgalą) buvo prijungtos prie Rusijos imperijos.

Karo metu Abiejų Tautų Respublikos maldininkai ne kartą kreipėsi tiek į Trakų Dievo Motinos stebuklingojo paveikslo originalą, tiek ir kopiją Agluonoje. 1718 m. Vatikanas vainikais apvainikavo Trakų Dievo Motinos paveikslo originalą, o 1751 m. Agluonos bažnyčiai suteikė Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų titulą ir įtvirtino šio titulo šventę tuo parodydamas kaimyninėms protestantiškoms ir stačiatikiškoms šalims Latgalos krašto *Marijos Žemės* titulo tvirtybę bei Vatikano tarpusavio ryšius su Latvija, Lietuva ir Lenkija. Šio paveikslo originalo ir kopijos pagerbimas pažymėtinas dar todėl, kad iki tol Lietuvoje-Lenkijoje 1717 m. buvo vainikuotas tik vienas Čenstakavos paveikslo. Yra žinoma, kad apie 1800 m. buvęs Agluonos vienuolyno auklėtinis Dombrovskis Agluonos Dievo Motinos

paveikslą papuošė sidabriniais paausutu aptaisais, spinduliais ir karūna su brangakmeniais [13, 374].

Latgalos (Latvijos), Lietuvos ir Lenkijos valstybių vienybė truko iki 1772 m. rugpjūčio 5 d., pirmojo Respublikos padalijimo, kai Rusija, Austrija ir Prūsija pasidalijo Latvijos, Lietuvos ir Lenkijos žemes bei pripažino lygias teises kitatikiams. Tai buvo nauja grėsmė katalikybei. Matyt, tam tikslui 1780 m. buvo pastatyta nauja mūrinė bažnyčia, vienuolynas bei šventoriaus tvora su kryžiumi, Trijų Kryžių kalno monumentu ir 6 vartais, kurių nišose įstatytos Jėzaus Kristaus kančios kelio skulptūros. Taip buvo įkurta 14-os stočių Kryžiaus kelio, arba mažųjų kalvarijų, pamaldumo praktika, o Agluonos šventovės šventoriaus tvora ir 14-os stočių Kryžiaus kelias tapo tikėjimo gynybine, apsaugine ir pamaldumo sistema.

Netrukus įvyko 2-asis padalijimas (1793 m.), nulėmęs nepriklausomybės pabaigą, bei 3-iasis (1795 m.), kai Latviją, Lietuvą ir Lenkiją okupavo rusai [9, 421, 436, 438–440]. Rusams 1795 m. okupavus Latviją, Lietuvą ir Lenkiją, uždrausta statyti kryžius, taip pat religines procesijas bei maldininkų keliones už bažnyčios šventoriaus ribų. Agluonos šventovėje per Sekminių tridienį besilankantiems maldininkams beliko drauge susirinkti prie netoliese esančio, Eglės ežero krante tekančio sieringo šaltinio, liaudies vadinamo Šv. Antano vardu. Šio šventojo vardas buvo pasirinktas neatsitiktinai. Bažnytinėse knygose rašoma, kad Šv. Antanas, be pamestų daiktų, dar yra keliautojų ir ligonių globėjas [5, 435, 437]. Taigi stebuklingasis gydymasis Šv. Antano šaltinis buvo ir maldininkų suėjimų, ir malonių gavimo vieta.

Kyla klausimas, kodėl buvo pasirinktos Sekminės? Sekminės švenčiamos tarp gegužės 11 ir birželio 12 d. (septintąjį sekmadienį po Velykų) – tai Jėzaus Kristaus žadėtos Šventosios Dvasios atsiuntimo apaštalamis šventė. Sekminės yra paskutinė Velykų laikotarpio diena. Šventosios Dvasios atsiuntimui paminėti bažnyčioje rengiama procesija. Dalyvaudami joje mintimis susisiejam su Švč. Mergele Marija ir apaštalais, besimeldžiančiais Paskutinės vakarienės kambaryje, kur ant jų nužengė Šventoji Dvasia [12, 341]. Pats Šventosios Dvasios nusileidimas ugnies liežuvių pavidalu ant apaštalų, suteikęs jiems galią kalbėti visomis kalbomis, pranašauti, gydyti, aprašytas Apaštalų darbų knygoje [Apd 2, 1–11]. Nėra žinoma, kada Agluonoje pradėtos švęsti Sekminės, bet liaudies pamaldume jos jau žinomos nuo XIX a., kada per šią šventę apvaikštomas bažnyčios šventoriuje įrengtas 14-os stočių Kryžiaus kelias [15]. Sunkiais carinės Rusijos priespaudos metais Sekminių šventė Agluonoje sukviesdavo katalikų maldininkus kartu pabūti ne tik su malda, bet ir prie Šv. Antano šaltinio, keliaujančio Katalikų Bažnyčios simbolio.

Yra žinoma, kad 1824 m. tuometinė caro valdžia leido dominikonams Sankt Peterburgo Medicinos akademijoje atlikti šio šaltinio vandens analizę. Paaiškėjo, kad šaltinio sieringas vanduo gali būti naudojamas gydymo tikslams, todėl netrukus buvo leista pastatyti 10 vietų ligoninę [17]. Ši gydykla galėjo būti vienas iš motyvų, kodėl carinei valdžiai uždarinėjant bažnyčias ir vienuolynus Agluonos šventovė išliko.

Net 124 metus šie katalikiški kraštai meldėsi ir kovoją už katalikiško tikėjimo laisvę. Ji buvo iškovota, bet po 22 metų Latviją ir Lietuvą užtemdė sovietinis ateizmas, kuris tik po Nepriklausomybės (1991 m.) atkūrimo pasitraukė iš Latvijos. 1993 m. rugsėjo 9 d. Agluonoje lankėsi popiežius Jonas Paulius II. Artėjant popiežiaus vizitui į Latviją, paskutinajame XX a. dešimtmetyje prieš bažnyčią buvo įrengta sakrali aikštė, naudojama tiek procesijoms, tiek Kryžiaus keliui apeiti, tiek maldininkams susiburti pamaldų metu. Aikštė suformuota kaip atskira sakrali vieta, kartu su bažnyčia sudaranti bendrą ansamblį, kurį palaimino Romos popiežius Jonas Paulius II.

Lentelė. Istoriniai įvykiai ir Agluonos šventovės kilmės ištakos

Eil. Nr.	Datos	Įvykiai	Priežastys, nulėmusios šventovės įkūrimą	Versija
1.	1697–1700 m.	Į Agluoną iš Vilniaus pakviečiami vienuoliai dominikonai, kad pastatytų vienuolyną ir bažnyčią	1. Ilikrikščioniškąjį tikėjimą pakeisti krikščioniškuoju	–
			2. Pagerbti vienintelio Lietuvos karaliaus Mindaugo atminimą	–
			3. Latgaloje sustiprinti katalikybę	+
2.	1700–1721 m.	Šiaurės karas	Vienuoliai dominikonai įsteigia Trakų Dievo motinos paveikslu kopijos pamaldumą kaip apsauginę priemonę prieš stačiatikybę ir protestantizmą	+
3.	1751 m.	Vatikanas Agluonos bažnyčiai suteikė Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų vardą ir patvirtino šio vardo šventę	Latgaloje sustiprinti katalikybę	+
4.	1780 m.	1-uoju Respublikos padalijimu pripažįstamos lygios teisės kitatikiams, iškyla nauja grėsmė katalikybei	Kaip stipri apsauginė priemonė pastatyta nauja mūrinė bažnyčia, vienuolynas bei bažnyčios šventoriaus tvora su 14-os stočių Kryžiaus keliu, arba mažosiomis kalvarijomis	+
5.	1795–1919 m.	3-uoju Respublikos padalijimu Latgalą 124 metus okupavo rusai, atimama tautinė ir tikėjimo laisvė	1. Šv. Antano šaltinio gydomybų savybių ir malonių gavimo įteisinimas 1824 m.	+
			2. Sekminių tridienio šventimas	+

Sutartiniai ženklai: + priimtina versija; – nepriimtina versija.

IŠVADOS

Pateikta medžiaga leidžia daryti šias išvadas.

1. Agluonos šventovę sudaro bažnyčia su stebuklingu Dievo Motinos paveikslu, vienuolynas, bažnyčios šventoriaus tvora su 14-os stočių Kryžiaus keliu ir Šv. Antano šaltinis. Laikmečių įvykiai lėmė, kad iš šių objektų susiformavo vientisa Agluonos šventovė.

2. Agluonos šventovės ištakos datuojamos XVII a. pabaiga: 1697 m. vietos dvasininkija ir bajorija pakvietė vienuolius dominikonus iš Vilniaus sustiprinti Latgaloje katalikybę.

3. Katalikybę reikėjo sustiprinti dėl šių priežasčių:

a) Šiaurės karo; b) 1-ojo Respublikos padalijimo (1772 m. rugpjūčio 5 d.), kai buvo pripažintos lygios teisės kitatikiams ir iškilo nauja grėsmė katalikybei; c) 3-iojo Respublikos padalijimo, kada Latgalą 124 metus okupavo rusai, buvo atimta tautinė ir tikėjimo laisvė.

Šaltiniai ir literatūra

- [1] *Aglyuna. Vēsturiskas pīzeimes.* Red. A. Novickis. Rīga, 1929.
- [2] Aglonas Bazilika. *Katōļu Dzeive.* Sast. S. Tuliša, red. A. Aglonietis, māksl. P. Gleizdāns. Rēzekne, 1993.
- [3] *Basilica Aglonensis.* Compact record disc. SIA Infodisk Media, 2005. ISBN 9984-9838-1-1.
- [4] BRIŠKA, Bonifācijs. *Latgola muna tāvzeme.* P/s Latgaļu izdevnīceiba, 1984.
- [5] BULOTA, Alfonsas; BENYS, Laimutis. *Šventųjų gyvenimai.* Kaunas, 1994.
- [6] CHODŹKO, Dominik. *Aglon. Kościół i klasztor OO Domininkanow.* Warschawa, 1912.
- [7] KEMPS, Franč. *Latgales likteņi.* Rīga, 1991.
- [8] KLEINTJENS, Janis. *Fontes Historiae Latviae Societatis Jesu.* T. II. Rīga, 1941.
- [9] *Lietuvos istorija.* Red. A. Šapoka. Vilnius, 1989.
- [10] PETKUS, Viktoras. *Dominikonai Lietuvos kultūroje.* Vilnius: „Petro ofsetas“, 2004.
- [11] PETTERE, Inga. *Daugavpils Novada. Krucifiksi.* Daugavpils: Latgales pētniecības institūta izdevniecība, 1998.
- [12] *Religijotyros žodynas.* Sud. A. Petrāitis. Vilnius, 1991.
- [13] SKRINSKAS, Robertas. *Piligrimo vadovas po stebuklingas Marijos vietas.* Kaunas: „Judex“, 1999.
- [14] VAIŠNORA, Juozas. *Marijos garbinimas Lietuvoje.* Roma, 1958.
- [15] *1992–2003 m. vasaros ekspedicijų medžiaga.* Kretinga: Vytauto Didžiojo universiteto Katalikų teologijos fakulteto Šv. Antano religijos studijų instituto archyvas, metai?
- [16] МОТУЗАС, Альфонсас. Культ горы трёх крестов в Аглоне (Латвия), Вильнюсе (Литва) и Казимиерц Дольни (Польша). In: *Literatūra un kultūra: process, mijiedarbība, problemas.* Zinātnisko rakstu kraājums VIII. Daugavpils: Saule, 2006, p. 319–335.

Prieiga per internetu:

- <http://www.latvia.travel/lt/agluona-ir-agluonos-bazilika> (žiūrēta 2012 12 12).
<http://www.way2latvia.com/lt/keliones-latvia/agluona> (žiūrēta 2012 07 11); <http://www.latvia.travel/lt/agluona-ir-agluonos-bazilika> (žiūrēta 2012 07 12); <http://alkas.lt/2012/04/07/latvijoje-iskils-paminklas-mindaugui/> (žiūrēta 2012 07 12); (<http://www.diena.lt/dienrastis/tema/karaliui-mindaugui-paminklas-iskils-ir-latvijoje-342688/psl-1#ixzz213onKBV2> (žiūrēta 2012 07 12)); ([http://mapy-pourinfo.com/wiki/lt.wikipedia.org/Agluona%20\(Latvija\)/](http://mapy-pourinfo.com/wiki/lt.wikipedia.org/Agluona%20(Latvija)/) (žiūrēta 2012 07 12).

ALFONSAS MOTUZAS

Historical reasons for genesis of the Aglona Temple

Summary

Aglona is an obelisk of the Catholic faith in North-Eastern Europe.

Aglona is a temple of Catholic Latvia and North-Eastern Europe that especially manifests its shine during the feast of the Assumption Octave (7–16 October) when people pray at the picture providing graces of Assumption as well as visit the Stations of the Cross (also called Calvary Stations Minor) at the churchyard before or following Holly Service. Numerous materials have been publicised regarding the history of Aglona temple. Yet new insights have been publicised on the internet recently regarding the reasons for genesis of the Aglona temple that contradict with the opinion of

the author of the present article. Therefore, the author of this article has raised a question what reasons have predetermined formation of the said temple. In order to answer this question, the Aglona temple was selected as the object of the research. The goal raised for the present research is to disclose the reasons for genesis of the Aglona temple. The following objectives were raised in order to achieve the goals of the research: firstly, to determine and publicise what can be found regarding this issue in printed and internet-based materials; secondly, to disclose new insights on the reasons of the genesis of the said temple on the basis of Lithuanian and Latvian historic sources and resources regarding the history of the Catholic Church; thirdly, to provide conclusions based on the research carried out.

The research carried out allows making the following conclusions: 1) The Aglona temple consists of a church containing a miraculous picture of Mother of God, a monastery, a fence surrounding the churchyard and containing 14 Stations of the Cross, and the Spring of St. Anthony. Due to geopolitical events of different times, genesis of the said objects predetermined formation of an integral temple of Aglona.

2) The headwaters of the Aglona temple belong to the late 17th century, when the local clergy and gentry invited Jacobin monks from Vilnius in 1697 to strengthen Catholicism in Latgale.

3) Catholicism had to be strengthened due to the following reasons:

a) the Northern War;

b) the First Partition of the Polish-Lithuanian Commonwealth (5 October 1772) that ensured equal rights to people of other faiths and raised threat to Catholicism;

c) the Third Partition of the Polish-Lithuanian Commonwealth following which the region of Latgale was occupied by Russia for 124 years, and national as well as religious freedom was taken away.

The conclusions provide ground to the presumption presented at the beginning of the article stating that the reasons for genesis of the Aglona temple is a result of strengthening Catholic faith in North-Eastern Europe and fight for freedom of faith, or an antipode to Protestantism and Orthodoxy in Catholic Europe.

Key words: history, Lithuania, Aglona, temple